

Hondsbrutaal

Ruut Tilstra

ONZE HOND heeft een traditie hoog te houden waar het gaat om interviews met mensen die er toe doen in de landelijke kynologie. Of dat nu fokkers zijn, bestuurders, keurmeesters of mensen die op andere wijze bekendheid genieten. Er heeft zich een nieuwe lichtung aangediend, die ongetwijfeld ook een opinie heeft over wat zich in de kynologie afspeelt. ONZE HOND voelt hen aan de tand – hondsbrutaal ...

Ruut Tilstra met haar eerste Witte Herder Kimberly (11 jaar) en diens kleindochter Shanna in 1999.

Knappe verschijning

Er zijn mensen die zo op het oog een bescheiden rolletje spelen, maar die bij nader inzien hun mannetje of vrouwtje staan en over talenten beschikken waarmee ze niet te koop lopen. ONZE HOND moet echt hondsbrutaal zijn om hen te verleiden te praten over hun kynologisch leven.

'De Zwitserse Witte Herder is een hond die alles in zich heeft om op slag verliefd op te worden! Eén blik is vaak al voldoende om doordrongen te worden van hun vriendelijke persoonlijkheid, hun knappe verschijning en opgeruimde levendigheid. Het hebben van plezier dragen ze graag uit, een karaktereigenschap waarmee ze hun baasjes uitnodigen om ook actief met ze bezig te zijn. Want naast lief, leuk en gezellig blijven het natuurlijk slimme Herdershonden die zowel lichamelijk als geestelijk van een uitdaging houden.'

Wie deze kwalificatie op de website van de Raad van Beheer op Kynologisch Gebied leest, wil op slag zo'n hond aanschaffen. Maar dan zou eerst Ruut Tilstra moeten worden geraadpleegd. Zowel haar voor- als achternaam verwijzen naar Friesland. Men moet nu echter afreizen naar 'het Arnhemse', waar ze met echtgenoot Peter Kocx en zes Zwitserse Witte Herders woont.

Baron Blizzard of Kimberly's Pride in 1995, een tentoonstellings-topper.

Leven vanuit een koffer

Ruut is geboren in Assen, op 17 januari 1950 als vierde van vijf meisjes. Kort na haar geboorte vertrekt het gezin naar Den Haag, waar ze een groot deel van haar jeugd doorbrengt in een typisch naoorlogs gezin. Zonder hond, hoewel honden dan al een magische aantrekkingskracht op haar hebben. Na de lagere school gaat ze naar de MULO.

Nederland is te klein voor Ruut: 'In september 1966 vertrok ik naar het buitenland voor mijn talen. Ik tekende niet onverdienstelijk dus na wat omzwervingen besloot ik in 1971 mijn geluk te beproeven in Parijs, waar ik op terrasjes begon met het tekenen van toeristen. Al snel vond ik een baan als tolk/gids Frans en Spaans bij een groot toeristenconcern met daarbij de opleiding geschiedenis en kunstgeschiedenis. De daaropvolgende tien jaar reisde ik door Europa met een bus vol toeristen. Ik leefde vanuit een koffer en mijn thuis was een hotel.'

Hoe kwam je in aanraking met honden?

'In 1982 kwam ik terug naar Nederland en als eerste kwam er een hond, een Dobermann. Ik werd lid van de KC Arnhem en ging exposeren. Ook volgde ik cursussen, waaronder het Honden- en Kattenbesluit, het vakdiploma trimmen, Instructeurcursus Reddingshonden,

AKK, etc. Ik liep stages in 'De Wagenrenk' in Wageningen, bij een dierenarts, en werkte in de trimsalon. Ook leerde ik pups testen op karakter. Inmiddels had ik een eigen reddingshondenwerkgroep, waar ik ook met Kimberly trainde. Mijn allereerste Witte Herder en een natuurtalente. Bij de KC Arnhem leerde ik Jan Beeftink kennen. Hij was destijds directeur van de Raad van Beheer en we konden het samen goed vinden. Dat bleek later heel belangrijk.'

Ruut Tilstra is het typische voorbeeld van een omnivoor, een alleseter, in kynologenland. Exposeren, trainen, fokken, schrijven, trimmen, het komt allemaal voorbij. Ze gaat verder: 'In Onze Hond (1988) stond een advertentie van een Amerikaans-Canadese Witte Herder; ik werd op slag verliefd. Kimberly was een geweldige reddingshond en een fantastische moeder, die me prachtige pups gaf. Een niet erkend en totaal onbekend ras, waar niemand iets vanaf wist. Dus ging ik op onderzoek uit en begon met het schrijven van mijn eerste boek. Intussen werd de Witte Herder Vereniging Nederland opgericht en wilden we erkenning voor ons ras. Jan Beeftink nodigde ik uit om de honden en pups te komen bekijken. Hij was bijzonder geïnteresseerd en we kregen een uitnodiging om een Voorlopig Register te openen voor het ras; dat was in 1993. De eerste stap op weg naar de erkenning.'

Pionierswerk

Vanaf de jaren negentig van de vorige eeuw wordt de Witte Herder bekender maar onder verschillende namen. Een kwestie van registratie, door de jaren heen, om het ras

erkend te krijgen. Zo bezit Ruut in 2003 een grootmoeder Witte Duitse Herder (import), een dochter Amerikaans-Canadese Witte Herder (Europa), een kleindochter Witte Herder (VR) en een achterkleindochter Zwitserse Witte Herder (na de erkenning). 'Absoluut belachelijk', zegt Ruut.

Ze vervolgt: 'De voorlopige FCI-erkenning dateert van 2002. Drukke tijden, we hadden geen keurmeesters dus moesten er opleidingen en examens worden verzorgd; de rasstandaard moest worden vertaald en niet geregistreerde en geïmporteerde honden moesten worden aangekeurd. Dat alles deden we samen met de herdershonden keurmeesters Jan de Gids en Jan Ebels. De definitieve erkenning kwam in 2011, echter alleen van de FCI; de overige landen zijn er niet in meegegaan.

In 2017 erkent The Kennel Club de Zwitserse Witte Herder als 'geïmporteerd' ras, maar niet de als Witte Duitse Herders geregistreerde honden van Engeland zelf. Deze twee rassen mogen niet door elkaar worden gefokt en dat betekent hoogstwaarschijnlijk de ondergang van de niet erkende Engelse Witte Herders.

Ruut met haar eerste langstokhaar teefje Sheila (1999).

Over Maldwin Connor of Kimberly's Pride, geboren in 2007 uit de combinatie Indian Dream of Beautiful White x Krystal Blue Ice of Kimberly's Pride, zegt Ruut: 'Mijn grote liefde'. De foto dateert van 2010.

Het eindresultaat van een clubmatch in Culemborg, 2013. Links Ruut met Precious Phoebe of Kimberly's Pride. De keurmeester is Erica Bakker-van de Woestijne.

Pionierswerk ligt Ruut wel en in 1995 komt haar eerste boek uit: 'De Amerikaans-Canadese Witte Herder'. Het beleeft tot 2005 verschillende herdrukken. Daarna schrijft ze een boekje over de Jack Russell Terriër en andere rassengidsen. In 2005 publiceert ze een tweede, uitgebreider boek: 'De Witte Herder, uit de schaduw in het licht.'

Behalve pionieren en fokken is schrijven een derde talent; Ruut schrijft artikelen over genetische afwijkingen binnen het ras. 'Mijn stokpaardje', vult ze aan.

Wereldwijd gebeuren

Ken ik al mijn gasten in 'Hondsbrutaal'? Nee. Sommige heb ik zelfs nooit eerder gezien of gesproken. Bij Ruut ligt dat anders. Rond de vorige eeuwwisseling maken we deel uit van de redactie van 'De Hondenwereld'. En, zoals dat gaat in de kynologie, we hebben elkaar daarna niet meer uit het oog verloren.

Ruut: 'In het begin van mijn redacteurschap heb ik een paar interviews geschreven en later kreeg ik Aktueel van de rascorrespondenten onder mijn hoede. Dat heb ik een aantal jaren met veel plezier gedaan. Het waren jaren waarin ik veel heb geleerd over de kynologie in al haar facetten.'

Functies die Ruut heeft gehad:

- Lid KC Arnhem
- idem KC Culemborg
- Vice-voorzitter KC Maas & Waal
- Bestuurslid Witter Herder Vereniging Nederland
- Idem Zwitserse Witte Herder Vereniging Nederland
- Voorzitter International White Shepherd Federation
- Bestuurslid Genetics

Functies die Ruut nu heeft:

- Vice-voorzitter KC Maas & Waal
- Lid KC Culemborg
- Lid Fokcommissie Rasclub voor Zwitserse Witte Herders

Ook internationaal ben je actief voor de Witte Herder. Hoe precies?

'In 1989 raakte ik bevriend met een Canadese fokker, Joanne Chanyi. Halverwege de jaren negentig kampten we met gezondheidsproblemen in het ras en besloten we een werkgroep op te zetten om deze problemen te registreren en te publiceren, de 'White Shepherd Genetics Project'. Judy Huston (Amerika) verzorgde de contacten met Dr. George A. Padgett (de auteur van 'Control of Canine Genetic Diseases') en met laboratoria om onderzoek naar DNA-testen voor verschillende afwijkingen te bevorderen. Joanne leidde de Yahoogroup en verzamelde de gegevens; ik sorteerde alles op afwijking en zorgde voor publicatie op de website. 'Genetics' groeide uit tot een gigantisch wereldwijd succesvol gebeuren. Gedurende 15 jaar registreerden we een enorm bestand aan honden uit de hele wereld en werd er gewerkt aan verschillende DNA-onder-

zoeken. Pogingen om eenzelfde project in Nederland op te zetten kregen helaas geen draagvlak. Veel fokkers vinden het moeilijk om genetische onvolkomenheden van hun honden naar buiten te brengen uit angst dat deze honden 'afgebrand' zouden worden door collega fokkers. Echter, deze tendens verandert bij de jonge generatie, die veel opener is, mede dankzij sociale media.'

Peter, de IT-nerd

Ruut vervolgt: 'Tekenen en websites maken zijn mijn favoriete hobby's. Een goede website moet overzichtelijk en gemakkelijk te doorzoeken zijn, de kleuren in overeenstemming met het onderwerp. Foto's maken het geheel aantrekkelijk. Ik heb een aantal websites onder mijn beheer, waaronder enkele verenigingen en fokkers. En niet te vergeten mijn paradepaardje www.riahorter.com.'

Als Ruut bij kennissen met Witte Herders op bezoek is, ligt daar – volgens eigen zeggen – een totaal onaantrekkelijke man op de bank te snurken.' Als ter sprake komt dat ze enveloppen nodig heeft, stopt er de andere dag een kleine vrachtwagen voor haar huis. Circa 25 dozen enveloppen brengt Peter, 'de snurkende man', naar binnen. Ruut vindt hem stapelgek en nog steeds, na 20 jaar, gebruikt ze die enveloppen! Omdat hij er toch is, helpt Peter haar verder met de computer ...

'Ik ben lid van één rasvereniging en dat is ruim voldoende...'

En toen?

'Peter is een echte IT-nerd. Hij hielp me bij het bouwen van mijn eerste website, nu twintig jaar geleden, en is gebleven. Tien jaar later besloten we te trouwen onder de voorwaarden dat hij een Crocodile Dundee hoed en outfit uit Australië mocht dragen en dat ons reutje Connor bruidsjonker mocht zijn. Peter is gek op de honden; hij helpt met de verzorging en met de pups en steunt me in de dingen die ik doe binnen de kynologie.'

Ter verbreding van de genenpool is besloten de Witte Herder te kruisen met een ander ras; dit in het kader van het project 'Fairfok'. Ruut: 'Door de erkenning in de FCI-landen is ongeveer de helft van onze fokbasis verloren gegaan, omdat we de als Witte Duitse Herder geregistreerde honden uit de andere landen niet meer mogen importeren en gebruiken. Dat brengt ons in grote problemen vanwege een te smalle genenpool. Er is sprake van geweest het ras met de Samojeed of de Siberische Husky te kruisen,

maar uiteindelijk is de keuze gevallen op Witte (Duitse) Herders, zonder stamboom, de zogenoemde look-alikes. Een typisch staaltje van dogmatisch denken. De eerste aankeuring heeft plaatsgevonden op 28 januari 2018.'

**DRIE BIJ DE RAAD VAN BEHEER
AANGESLOTEN RASVERENIGINGEN:**

- Zwitserse Witte Herder Vereniging Nederland (1988)
- Rasclub voor Zwitserse Witte Herders (2011)
- Nederlandse Vereniging voor Berger Blanc Suisse (2011)

Er zijn nu drie bij de Raad van Beheer aangesloten rasverenigingen. Mij lijkt het de gekkigheid ten top en een verspilling van kennis en mankracht. Toch?

Ruut: 'Drie verenigingen met enigszins verschillende visies maar met eenzelfde probleem. Bestuurders moeten niet alleen bestuurlijke maar ook goede sociale vaardigheden hebben en met mensen om kunnen gaan met een minimum aan respect. Dat is lang niet altijd het geval, met als gevolg een hoop geruzie, de val van besturen en het oprichten van een tweede en derde vereniging. De verstandhouding is op dit moment redelijk goed; er is zelfs sprake van samenwerking. Ik ben lid van één rasvereniging. Dat is ruim voldoende, hoewel ik het goed kan vinden met de mensen van de andere verenigingen.'

In februari 2017 besloot Ruut om niet meer te fokken.

'Ik heb 35 nesten in 28 jaar gefokt. Baron Blizzard of Kimberly's Pride (1993) was mijn absolute topper qua

tentoonstelling. Mijn laatste nest, met daarin een blinde reu, was niet succesvol. Mijn jongste teefje blijkt draagster van hypoplasie te zijn, dus met haar wil ik niet meer fokken. Mede gezien mijn leeftijd heb ik besloten dat het tijd was om te stoppen.

Hypoplasie?

'Dat is een zeer ernstige afwijking die gepaard kan gaan met veel pijn en met een eventuele vroegtijdige dood als gevolg. Beide ouderdieren zijn drager, maar gelukkig komt het in ons ras slechts zelden voor en ik hoop dat het ook zeldzaam blijft. Dat zal mede afhangen van hoe zorgvuldig de fokkers met nakomelingen van de vaderhond hier mee omgaan en hun huiswerk doen alvorens een dekking aan te gaan.'

Na haar reizen heeft Ruut twintig jaar in de buitendienst bij de gemeente Arnhem gewerkt als seniorenadviseur in het kader van de WMO. Afscheid nemen was moeilijk, maar eenmaal gepensioneerd heeft ze het nog steeds druk. ■

**TIEN VRAGEN AAN
RUUT TILSTRA**

Hollandse pot of Franse keuken?

Franse keuken

Republikein of monarchist?

Monarchist

Berghut in de Rocky Mountains of vijf sterrenhotel op de Bahama's?

Berghut in de Rocky Mountains

Je mooiste hondenboek?

'Pukka's Promise' van Ted Kerasote

Ipad of smartphone?

Ipad

't Meest bijzondere bij de geboorte van een nest?

Moederhonden die dochters aanmoedigen tijdens de bevalling

De mooiste Witte Herder?

Mijn grote liefde Connor

De Gelderlander of de Telegraaf?

Gelderlander

Wat moet er meteen worden afgeschaft?

Dogmatisch denken

Nummer 1 van je Bucket list?

Het schrijven en uitgeven van een nieuw, actueel en echt compleet boek over de Witte Herder.

Ruut Tilstra.